

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100439

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-01-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мосендз Оксана Олегівна

2. Mosendz Oksana O.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Культура і мистецтво. Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 17-01-2022

Спеціальність за освітою: Образотворче мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 64.109.005

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 18.31.31

Тема дисертації:

1. Символіка кольору і світла в українському живописі першої третини XX ст. в контексті пошуків національного стилю
2. Symbolics of color and light in Ukrainian painting of the first third of the XX century in the context of the search for national style

Реферат:

1. Дисертація присвячена дослідженню ролі символіки кольору та світла в контексті пошуків національного стилю провідними українськими художниками першої третини XX ст. — доби, коли український народ проходив свій шлях націотворення, державотворення, культуротворення, перерваний сталінськими репресіями, а пошуки національної самоідентифікації тісно перепліталися з пошуками національного стилю. Особливу роль в цьому процесі відігравали такі важливі для проявів національної психології та естетичних смаків чинники, як колір і світло, а вивчення їхнього символічного значення сьогодні сприятиме не лише більш ґрунтовному осмисленню феномену українського модерного живопису першої третини XX ст., а і збереженню національної ідентичності в сучасному українському малярстві, що і зумовлює актуальність теми. Метою дослідження стало виявлення особливостей символіки кольору і світла в контексті пошуків національного стилю на основі досвіду провідних українських митців першої третини XX ст. та їхніх творчих

здобутків в процесі взаємодії національних традицій і європейських художніх впливів. Об'єкт дослідження — відомі і маловідомі твори українських митців-живописців у визначений період, які були представниками різних стильових напрямів і використовували символіку кольору і світла, а предмет дослідження — символи кольору і світла як ознаки національної ідентичності в контексті пошуків національного стилю в Україні першої третини ХХ ст., а також особливості її візуалізації у творах станкового і монументального живопису. Зважаючи на міждисциплінарний характер дисертації, для виявлення необхідних джерел була проведена науково-дослідницька робота в Національній бібліотеці України імені І.В. Вернадського, Науковій бібліотеці Харківської державної академії дизайну і мистецтв, Харківській державній науковій бібліотеці імені В. Короленка, Одеській національній науковій бібліотеці, Національному художньому музеї України в Києві, Харківському художньому музеї, Національному музеї у Львові імені Андрея Шептицького, Художньо-меморіальному музеї Олени Кульчицької у Львові, Художньо-меморіальному музеї Олекси Новаківського у Львові, Національному центрі мистецтва й культури імені Жоржа Помпіду в Парижі, а також вивчалися настінні розписи у Володимирському соборі в Києві і Трьохсвятительському храмі в Харкові. Окрім того, були досліджені архівні документи в Центральному державному архіві-музеї літератури та мистецтва України в Києві. Виявлені фундаментальні наукові праці міждисциплінарного характеру, аналіз фахових видань і публікацій, присвячених вивченню ролі кольору і світла в українському живописі даного періоду з точки зору колористичного звучання і збереження в ньому кольорової символіки давніх шарів чи привнесених з часом, показали відсутність системного дослідження з даної проблематики. Окрім добірки літературних джерел з наукових бібліотек, джерельну базу дисертації склали живописні твори представників різних стильових напрямів в українському мистецтві досліджуваного періоду з музейних зібрань, приватних колекцій, а також архівні матеріали, альбоми мистецьких творів. Методологічною основою дисертаційної праці стало вивчення і аналіз окремих живописних творів у взаємозв'язку історичних, політичних, соціокультурних, психологічних та технологічних чинників використання символіки кольору і світла в українському живописі першої третини ХХ ст. в контексті пошуків національного стилю. В процесі вивчення окремих питань були застосовані як загальнонаукові теоретичні та емпіричні методи (аналіз і синтез, індукція і дедукція, систематизація і узагальнення, класифікація, типологія порівняння, гіпотетичний методи та метод реконструкції, обстеження, вивчення) так і спеціальні мистецтвознавчі методи дослідження (образно-стилістичний та формальний аналіз творів, семіотичний та іконологічний методи). Теоретичні результати даного дослідження можуть бути використані для подальшого вивчення ролі символіки кольору і світла в контексті пошуків національного стилю як необхідного маркера національної ідентичності на матеріалі пізніших періодів історії українського мистецтва, оскільки набуває актуальності в сучасній обстановці, а також можуть стати підґрунтям для подальших міждисциплінарних розвідок у суміжних з мистецтвознавством сферах, зокрема в етнології, історії українського костюму тощо. Положення і висновки дослідження можуть бути використані для формування навчальних програм і навчально-методичних посібників, як додатковий матеріал для лекційного курсу з історії українського мистецтва та в музейній практиці. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел та додатків (альбому ілюстрацій, фотографій, тексту рукопису).

2. The dissertation is devoted to the study of the role of color and light, in particular, their symbolic meaning in the context of the search for national style. The questions of the historical and cultural context, the genesis of color and light, the issues of symbolics, semiotics, iconology, stylistic and compositional characteristics, typology, systematization of the works of Ukrainian artists of the first third XX century, as an artistic, historical and cultural phenomenon are revealed. The study of the historical and cultural heritage of the fine arts of this era is carried out due to the need to return from oblivion a significant layer of the national Ukrainian culture, its understanding and preservation. A characteristic feature of art at the beginning of the XX century was the active creation of a new modern pictorial language, based on the revived achievements of the past, as well as the latest Western European trends in painting. The combination of the latest painting methods of modernism with the symbolic system of Ukrainian folk culture made it possible to create a unique and distinctive art of the early XX century. In the Ukrainian art of this period, there were a large number of artistic directions. Each artist interpreted the concept of

"national style" in his own way, finding for himself a special fulcrum in his work. But each of the artists on the way of their creativity used two most important elements of painting - color and light, using their symbolic properties, which helped them create works filled with deep meaning, spiritual, philosophical and aesthetic sound. The study of the evolutionary development of the role of color and light in world art, in the theory of art, identification of the sources of Ukrainian colorism, analysis of the characteristic features of the main artistic directions of Ukrainian painting of the early twentieth century made it possible to comprehensively analyze the role of color and light, to reveal the symbolics of the color of paintings in the context of the search for a national Ukrainian style. The study of the historiography of the work gave grounds to assert that in modern art criticism, the problem of the symbolic sound of color and light in Ukrainian painting of the first third of the XX century has not yet been systematically covered in scientific literature. All this determines the relevance of this professional work. The object of research is color and light in Ukrainian painting of the first third of the twentieth century, and the subject is the symbolic meaning of color and light in Ukrainian painting of the first third of the twentieth century. The dissertation examines the role of color and light, their symbolic meaning in Ukrainian painting of the first third of the twentieth century in the context of the search for a national style. The work consists of an introduction, three chapters, a conclusion, a list of sources and applications used (an album of illustrations, photographs, the text of the manuscript).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Токар Марина Іванівна

2. Tokar Maryna

Кваліфікація: к. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Роготченко Олексій Олексійович
2. Rohotchenko Oleksii O.

Кваліфікація: д.мист., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Урсу Наталія Олексіївна
2. Ursu Natalia O.

Кваліфікація: д.мист., 26.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Павлова Тетяна Володимирівна
2. Pavlova Tetyana V.

Кваліфікація: д. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Котляр Євген Олександрович

2. Kotlyar Yevgen Oleksandrovysh

Кваліфікація: к. мист., 17.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Соколюк Людмила Данилівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Соколюк Людмила Данилівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.